

KUSTBON

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

Sjunde årg. N° 19	Prenumerationspris: Helt år Emk. 200:- 1/2 " " 100:- I Sverige: Helt år . . Kr. 4:- 1/2 " . . " 2:- I Finland: Helt år Fmk. 30:- 1/2 " " 15:-	Utkommer alla onsdagar Utgivare: Svenska Folkförbundet Redaktör: N. Blees Riddaregat. 9, Reval.	Annonspis: 2 mark per mm. I Sverige: 5 öre per mm. I Finland: 30 penni per mm. För annons, som införes 10 eller flere ggr räknas 20% rabatt.	21 maj 1924
---	--	---	---	------------------------------

Sångarfärd från Stockholm.

Söndagen den 25 maj får Reval besök av Stockholms Allmänna Sångförening, en kör på 70 man, som skall sjunga i Estonias konsertsal samma dag.

Stockholms Allmänna Sångförening bildades den 5 mars 1862 av den för sitt intresse för kvarvettsångens höjande välbekante Aug. Jahnke. Sångföreningen kallade sig först Euterpe, vilket namn dock redan året därpå förändrades till Stockholms Allmänna Sångförening. Bland de elva dirigenter, som under de många åren lett föreningen, finnes många märkesmän inom musiken, såsom stiftaren Jahnke, Aug. Edgren, förste hovkapellmästaren Conrad Nordqvist. Den nuvarande dirigenten Emil Carelius, som i 25 år varit förenings dirigent och därav i aderton år dess första dirigent, är en över hela Sverige känd och uppskattad dirigent.

Under de gångna 62 åren har i sångföreningen intagits 281 I ten., 387 II ten., 427 I bas., 334 II basar. Tillsammans ha således 1429 sångare tillhört före-

ningen. Den stora kören består nu av 121 man, konsertkören av 72.

Sångföreningen har varit en plantskola för sången, moderkören till otaliga dotterkörer, som både nu existera och som länge sedan slutat sin tillvaro. Från sångföreningen har även utgått många stor talang som på sångens område emottagit sina första lärospån hos Stockholms Allmänna Sångförening och är däribland att ränka körens turné-solist, operasångaren Knut Öhrström. Sångföreningen har förutom otaliga sångarfärder inom landet även gjort sångarfärder till grannländerna, så besöktes 1913 Finland (Helsingfors, Åbo), 1915 Norge (Trondhjem) och 1921 Kristiania.

Må ingen försumma detta enastående tillfälle att gå och höra på härlig svensk sång.

Guds ord till utskärsbor.

Odensholm kan sättas i tillfälle att höra predikningar per radio.

G. v. W. skriver i Hufvudstadsbladet:

„Söndagen den 3 maj radierade Radiola en predikan av pastor Håkan Ljunga. Helt visst togs

den upp i många hem och de vackra tankar den innehöll buros sålunda vida omkring på eterns vingar. Undertecknad, som hade förmånen att åhöra predikan i högtalare (Etovox), vilken alldeles ypperligt återgav varje skiftning i rösten, varje skälfull betoning, såg i tankarna för sig de fjärran barn av vår stam, vilka på Odensholms klippiga ö från söndag till söndag förgäves längta efter Guds ord. Skänker icke radion dessa avsidesboende, ofta avstängda svenskar, möjlighet att rycka oss närmare och är det ej vår skyldighet att bistå dem härutinnan? Redan nu när radiotruppers ut-sändningsstation lätt fram till Odensholm med sina utsändningar. Det vore sålunda ingen svårighet att varje eller varannan söndag anordna en predikan — kanske då också med så vacker mässning som söndagen den 3 dennes — blott utskärsborna hade radiomottagare med högtalare.

Låtom oss här i Finland och i Sverige slå oss tillsamman envar med en liten skärv och sålunda hopsamla medel för att inköpa radioapparat med högtalare åt Odensholms fjärran boende svenskar samt för anordning av regel-

bunda förkunnelser av Guds ord för dem.

De insamlade medlen emottagas av Hufvudstadsbladets kontor, Helsingfors, och skall redaktionen i förening med förslagsställaren vidtaga alla nödiga åtgärder för planens genomförande från hösten. Kanske en del rikssvenska tidningar även vilja deltaga i insamlingen samt sedan sända medlen till Hufvudstadsbladet före utgången av juli månad. Enskilda försändelser såväl från Sverige som från Finland kunna adresseras direkt till Hufvudstadsbladets redaktion.

Skulle insamlingen inbringa mera än vad som behöves för en god mottagare till Odensholm, skola i tur och ordning andra lika situerade svenska skärgårdsområden få var sin apparat. Bliva sålunda upptagarna många skola jämväl nyttiga och lärorika föredrag på denna väg sändas våra svenska utskärbor, varigenom osynliga alla förenande nya band skapas mellan oss och dessa från kulturorterna så avlägsna.“

Vårt liv och vårt arbete.

Det är vår i luften, och ljumma vindar smeka våra kinder. Ingen, icke ens den mest intresselöse, kan underlåta att känna glädje, när den mörka, kalla vintern närmar sig sitt slut och det ligger värförhoppningar i luften. Men det är vår även på andra områden. Den mörka kalla vintern har i vårt land börjat vika för vårt tankar och värkänslor. Vi hava vaknat upp ur vårsömnen och stå med friska krafter och avvaktat den stund, då vi på allvar kunna sätta spaden i marken. Det är över allt liv och rörelse icke minst gäller det jordbruket.

Vi veta, att jordbruket är vår modernäring och spelar huvudrollen i nationens ekonomiska liv. Om jordbruket ger liten avkastning, kommer hela vårt ekono-

miska liv att lida därav, om det ger mer, så få alla kännning av det.

Står jordbruket på en låg ståndpunkt inom vårt land? Vi kunna på denna fråga svara både ja och nej. Det stora och medelstora jordbruket har nog arbetat framgångsrikt och kommit till goda resultat, men det lilla jordbruket har stått och står ännu på en låg ståndpunkt. Orsaken härtill kan icke vara mer än en. Det är den brist på kunskaper, som varit rådande i dessa de mindre jordbrukarnes kretsar. Det nya, som år efter år kommit fram dels genom gjorda rön, dels genom vetenskapliga forskningar, har antingen icke alls kommit det mindre jordbruket till godo eller ock har det i stort sett endast såsom dunkla rykten nått fram till det.

Då det större jordbrukets tjänare fått en efter förhållandena ganska god utbildning har den mindre jordbrukaren haft varken tid eller intresse nog att skaffa sig upplysning. Vi kunna även som ett stort skäl härför åberopa begränsade tillgångar. Man har heller icke inom ledande kretsar haft klart för sig de behov som förefunnits, kanske icke ens betydelsen av det mindre jordbrukets deltagande i utvecklingen. Under tiden har den mindre jordbrukaren kämpat sin tysta kamp. Utgifterna hava ökats och inkomsterna ha icke alltid kunnat hålla jämna steg med utgifterna. Där förr rådde välstånd, rör nu mångenstädes mindre välstånd.

När förhållandet varit sådant har far och mor klagat. Barnen som hört denna klagan, ha icke fått någon kärlek till torvan, blott att lämna fosterland och fosterbygd har blivit en tärande låga. Jag ryser vid tanken på det som en gång i Kustbons spalter sades om avbefolkningen i de svenska bygderna. O, vårt blod är ännu ringa till att börja flyta! Må ännu så länge icke vår fosterbygd på sådant sätt förblöda, ty

här finnes ännu ett Amerika, ett Canada i Estland och ännu mycket behjärtansvärt i våra svenskbygder. Landsmän, avdikning och uppodling, huru länge skola ännu de mindre givande naturängarna bli oodlade? Må statsmakterna och andra gripa in för spridande av kunskaper till våra småbrukare. Landsmän, tagen de tillfällen i akt, som beredas eder att studera jordbruket.

Viktigt härvidlag är spridandet av kunskaper till jordbrukarne, och i detta fall skulle "Kustbon" kunna vara oss till mycken hjälp. Kan man icke anordna landbrukskurser, där jordbrukare erhålla gratis undervisning? Men detta är ett hårt släkte. "Utan I sen tecken och under tron icke", ty man vill i förväg se resultatet, och för försöken ryggas man tillbaka. Kunna icke landtmannagillena, andelskassor och gemensamma inköpsföretag bli en dagens fråga? Varför anser man det vara bäst att hålla fast vid det gamla jordbrukssystemet?

Det är inför dessa och andra frågor vi vaknat upp och gjort en början till sammanslutning till ett s. k. "Lantmannagille" eller jordbrukareförening i Kärrslätt, Wormsö, som ej så sällan ämnar komma tillsammans i många olika frågor. Kurser för småbrukare och enstaka föredrag hava för oss sin stora betydelse, ty vi hava en hel del saker att iakttaga. Och kunde en kunskapsörst uppväckas mer och mer, vore mycket vunnet. Vi stå ännu vid början men vi kunna komma långt. Vi måste börja med att väcka intresse i småbrukarekretsar. Vinnes intresse och kunskaper, så skall vårt fosterlands jordbruk visa frukt i dagen och vår nation skall få röna välsignelse härav.

Alltså, vi måste först söka att få fram det mindre jordbruket. Detta göra vi genom att sprida kunskaper och genom att uppmuntra de duktigaste föregångsmännen. Det är ett stort och

viktigt arbete för vårt lands utveckling, strävan för det mindre jordbrukets framåtskridande innebär.

A. Lindkvist.

Pastor Erik Petzäll har anlänt till Reval.

Den 8 maj anlände pastor Erik Petzäll med fru från Stockholm för att tillträda sin befattning som svensk sjömanspräst här och samtidigt även tjäna den svenska församlingen i Reval. För att kunna bli stadfäst av landets konsistorium måste dock pastor Petzäll, ehuru han är enda sökanden, för formalitetens skull väljas av sistnämnda församling, varför ock — såsom närmare meddelas på annat ställe i dagens nummer — val utlysts till den 1 juni.

Biskop Jakob Kukk ingått äktenskap.

Den 15 maj sammanvigdes Estlands ev.-luth. biskop Jakob Kukk med Melanie Kuljus av prof. Rahamägi. Biskopen är över 50 år och hans unga fru 22 år.

Svenska ministern U. T. Undén reste den 16 maj å tjänstens vägnar till Reval, varest ministern stannar några dagar och sedan vänder tillbaka till Riga.

Tre män i en båt . . .

Vår lilla bäck mellan Vormsö och Hapsal fordrar årligen ett eller flera människooffer. Under de senaste åren ha upprepade drunkningsfall förekommit. De i år för olyckan utsatta ha lyckligtvis räddats med livet. I en liten fiskebåt skulle fiskarena Hans Lilja, Anders Alberg och Johan Pihl från Dyby segla över till Hapsal. Utanför Enby uppstod en styv kultje och båten kantrade med man och allt samt sjönk till botten på 8 fots djup. Endast mastpetsen räckte fram ur vattnet. Vid denna höllo sig männen en tid men sedan fingo de flyta på årorna i det ännu iskalla vattnet.

De höllo på att sjunka, när en annan fiskebåt från samma by hann till olycksplatsen. Fiskarena Hans Vahlberg och Johan Alström, också från Dyby, lyckades få upp de sjunkande kamraterna ur de brusande vågorna. En av dem hade redan förlorat talförmågan.

—n—n.

Strömmingfisket.

Havet, som varit vår andra åker, är inte så givande mera. Även här hotar en missväxt till råga på alla de andra. Trots det att alla ryssjor äro utsatta är det klen med fångsten. En och annan har fått några gäddor men strömmingen är borta. Däremot ha Moonsborna fått goda fångster. De ha hunnit få så pass mycket pengar att de låta sätta in motorer i sina fiskebåtar och ämna köra hit all sin myckna strömming. Således komma Moons fiskare att erövra Hapsals marknad, som vi förut ensamma haft. Skulle fångsten bliva bättre, vilket vi hoppas skall ske, kommer strömmingpriset att bliva ovanligt lågt, kanske bara 2—3 mark pr skålpund.

I sådant fall vore det nog förmånligare att fiskarena köpa käril och salt samt salta in sin fisk och sälja den om vintern. I vintras betalades för vårströmming (salt) 8—12 mk. pr skålpund.

—n—n.

Potatisskutorna.

ha alla lämnat sina vinterkvarter och seglat ut för att längs kusterna uppköpa potatis för export till Finland. Priset är högt: 600—800 mk. pr tunna. Svårt att få större partier, då potatisen ruttnat. Sjömännen låna pengar på hög ränta och hoppas som ofta göra en god affär. Vid nuvarande pris är det dock ett osäkert företag.

X.

Till prästval!

Alla svensk-finska St. Mikaelss församlingens i Reval röstberättigade medlemmar uppmanas in-

finna sig till prästval söndagen den 1 juni.

Församlingen delas i tre valdistrikt: Reval, Rågöarne och Nargö — där valen ske samtidigt. Vallokalerna hållas öppna 12—4.

Valen gå så till:

Den röstberättigade medlemmen infinner sig under den bestämda tiden, förevisar sitt medlemskort, som intygar att kyrkoskatten erlagts för 1923, (även passet borde medtagas), och får av valkommitten en valsedel jämte kuvert. Den röstande skriver nu på valedeln "ja" eller "nej", (ty endast en kandidat uppställs), sätter sedeln i kuvertet och överlämnar det till valkommitten.

Politiskt.

Utrikesministern Otto Strandman antog kallelsen till finansminister. Riksbanksdirektören L. Sepp, som erbjöds posten av riksäldsten, avsåg sig efter någon tids betänketid uppdraget. Enligt nuvarande minister Strandmans eget yttrande till journalisterna, torde det icke bli några nämnvärda förändringar i finanspolitiken och minister S. säger vidare, att han på intet sätt velat eller vill misstänka eller klandra den förre ministern Westel.

—Nu återstår det riksäldsten att söka ny utrikesminister. Hittills har det ännu icke lyckats statshuvudet att få någon. De kallade ha icke kunnat antaga platsen, men den saken reder sig nog också snart.

Utlandet.

Deputerade kammarvalen i Frankrike ha slutat med segar för radikalerna och nationalistiska blockens nederlag. Sistnämnda parti var Poincaré's kraftigaste stöd och då det nu försvagats måste Poincaré med sin ministär träda tillbaka. I Tyskland, England och Italien är man

synnerligen belåten med valresultaten i Frankrike, ty där hoppas man nu på eftergifter från fransmännens sida i skadestandsfrågan, och mycket möjligt, att det nu blir någon förändring i Frankrikes utrikespolitik. _____

Till läsarne.

Från och med detta nummer införa vi i Kustbon under "Sport" de viktigaste uppgifterna angående hithörande tävlingar i in- och utlandet, vilket säkert torde intressera många av tidningens läsare. Dessa uppgifter har herr A. Hahn haft vänligheten lova tillstålla oss.

Redaktionen.

Sport.

2 fotbollstävlingar..

Lördagen d. 17 dennes ägde på Sportplatsen, Toomwaestekooli t. 3, en fotbollstävling rum mellan finska sällskapet "Kronohagen" och vår estniska sportförening "Sport", vilket slutade med esternas seger, resultatet 1:0.

Söndagen d. 18 ds ägde den andra tävlingen rum på Kalewplatsen, Ryska torget, och startade det finska sällskapet "Kronohagen" mot vårt estn. manskap "Kalew". Spelet slutade med vårt manskaps seger med resultatet 2:0. Båda partien visade stor färdighet.

Tävlingarna mellan länderna Estland och Ungern.

Söndagen d. 18 dennes uppträdde det estniska olympiska sällskapet mot ungrarna i Budapest och förlorade med resultatet 7:0. Esterna blevo mottagna

med stora festligheter och estniska folksånger. Åskådarnas antal var 25.000.

Estland — Amerika.

Den 25 maj uppträda våra estniska olympiska spelare på den 8. Olympiaden i Paris mot amerikanerna. Resultatet följer i nästa nr: A. Hahn.

Kyrkliga meddelanden.

Svenska St. Mikaelsskyrkan. Söndagen den 25 maj högmässa kl $\frac{1}{2}$ 11 f. m. Pastor E. Petzäll.

Förelysta: Sjökaptenen August Fredrik Schmidt och Johanna Karro.

Död: Sjömannen Frans August Mattson 33 år 2 m. 26 dagar.

KUNGÖRELSE.

Prästval

äger rum i Svensk-finska St. Mikaelss församlingen i Reval

söndagen den 1 juni d. å.

efter gudstjänstens slut.

Valet börjar kl. 12 middag och pågår till kl. 4 e. m.

Vallokalerna: i Reval — St. Mikaelsskyrkan; på Rågöarne — skolhuset på Lilla Rågö; på Nargö — skollokalen.

Till valet ifrågakommer endast en kandidat komminister Erik Petzäll från Bredared i Skara stift, Sverige, ende sökande till den lediga tjänsten.

I valet äga alla av båda könen konfirmerade medlemmar, som fyllt 20 år, minst ett år stått som medlemmar i församlingens kyrkobok, erlagt sina kyrkoskatter för år 1923 och som icke berövats valrätten genom de lokala självstyrelseinstitutionerna, med rösträtt deltaga.

Anmärkning: För dem, som för 1923 ej ännu betalt sin skatt, lämnas möjlighet avlägga densamma alla dagar: i Reval å kyrkokansliet, sjömanshemmet, kl. 5—6 e. m. eller hos kyrkokassören H. Blees, Datschi gat. № 1; på Nargö hos kyrkorådsmedlemmen Ernst Ambrosen, intill den 28. maj d. å.

Å kyrkorådets vägnar: H. Pöhl, ordförande.

D. Pettersson, sekreterare.

Den ryktbara manskören „Stockholms Allmänna Sångförening“

KONSERTERAR

i Estonias konsertsal

söndagen den 25 maj kl. 3 e. m.

Biljetter erhållas i Estonias teater.

Kustbons redaktion önskar köpa
2 eller 3 exemplar av följande

nummer av Kustbon:

Årg. 1919 nr. nr. 2—5, 8, 15 och 23.
” 1920 nr. 8.

REDAKTIONEN.